

Basteicafé 13 april 2023

Cornelis Kraijenhoff (1758-1840) een groot Nijmegenaar

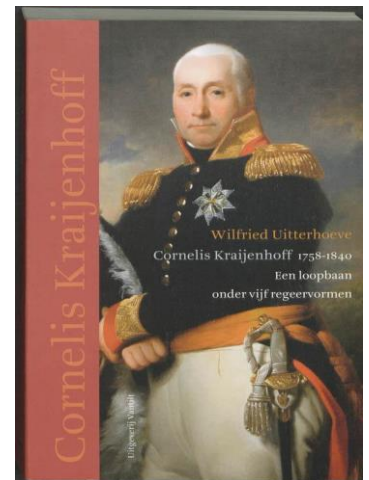
Fort Kraijenhoff 1826-1914

De naam Kraijenhoff (of Krayenhoff) is in Nijmegen niet te missen: de Krayenhofflaan, het Krayenhoffpark, de Krayenhoffkazerne en sinds kort het nieuwe wooncomplex Park Fort Krayenhoff op de plek van het voormalige fort. Wie was dan die Kraijenhoff?

Jan Hobbelen, verzamelaar van kaarten en boeken van Kraijenhoff
j.o.hobbelen@gmail.com

Er is veel te vertellen over Kraijenhoff, die in een roerige tijd leefde en op veel gebieden zijn stempel heeft gedrukt. Hij was medicus, natuurkundige, militair ingenieur, waterstaatkundige, topograaf en zelfs Minister van Oorlog. Maar hij zal toch het meest worden herinnerd vanwege zijn kaarten van de Noordelijke Provinciën van het Koninkrijk der Nederlanden. Kraijenhoff was ook zeker een wetenschapper van de nieuwe tijd, die van de Verlichting. Zijn fascinatie met elektriciteit en ook zeker met de bliksemafleider, ook wel het "icoon van de verlichting" genoemd is opmerkelijk. Wat ook ter sprake moet komen is zijn betekenis voor de stad Nijmegen, zijn geboorteplaats waar hij ook een groot gedeelte van zijn leven heeft gewoond, en tenslotte ook ligt begraven.

Op deze avond zijn wij zeker ook schatplichtig aan Wilfried Uitterhoeve, die in 2009 een prachtige biografie het licht heeft doen zien over Cornelis Kraijenhoff. Helaas is hij 3 jaar geleden overleden.

Ook Beatrice de Graaf geeft veel aandacht aan Kraijenhoff in haar boek, "Tegen terreur". Zij schrijft: "Kraijenhoff maakte deel uit van een nieuwe kaste van officieren die niet op grond van hun naam of afkomst waren benoemd maar uitblonden door een combinatie van professionaliteit, openheid voor nieuwe wetenschappelijke inzichten en transnationale uitwisseling van die ideeën". Ongetwijfeld hebben deze eigenschappen bijgedragen aan het feit dat hij zich wist te handhaven onder vijf regimes.

Park Fort Kraijenhoff - realisatie 2023

Jelmer Krom, senior adviseur communicatie en erfgoed, Waterschap Rivierenland, j.krom@wsrl.nl (link: "[De muur van Kraijenhoff](#)"))

Fort Kraijenhoff en de dijk

Dit jaar viert Waterschap Rivierenland dat 750 jaar geleden het eerste waterbestuur begon in het rivierengebied. Dit middeleeuwse waterbeheer begon onder graven en hertogen, om uit te groeien tot een moderne overheid. In die eeuwen bouwde het waterschap een schat aan ervaring en erfgoed op, waarmee we antwoord geven op nieuwe uitdagingen als klimaatadaptatie, biodiversiteit en energietransitie.

Water was ook altijd een wapen, met bijvoorbeeld de waterlinies waar Cornelis Kraijenhoff een hoofdrol in speelde. Toen in 1824 aan de Waal in Nijmegen een fort verrees, kreeg het zijn naam. Het fort werd in 1916 opgeheven en verdween van de kaart. Maar de fortmuur aan de Waal is nog altijd onderdeel van de dijk, in de buurt van de brug De Oversteek. Toen de gebiedsontwikkeling Waalfront begon, zagen we kansen om de muur daar in op te nemen. Als beheerder stelden we eerst vast of de muur nog altijd voldoet als waterkering – dat bleek het geval. De houten funderingspalen verkeren in prima conditie en de muur zelf is sterk.

Wel was het voegwerk in twee eeuwen zo door weer, wind en water aangetast dat herstel nodig was.

Dat gebeurde in 2022. In project Waalfront wordt het gehele gebied rondom de Honig fabriek ontwikkeld met woningbouw, kantoren en een park op de plek van het voormalige fort. In het park zijn de contouren van het fort herkenbaar. En in het ontwerp van het park is rekening gehouden met toekomstige eisen aan de dijk: een hogere kruin en mogelijke coupures, als de Waal steeds hoger stijgt. Eén parkeerkelder onder een appartementengebouw is zelfs integraal onderdeel van de waterkering. Zo is het erfgoed opnieuw onderdeel van de oplossing in een veranderend klimaat.

Controle van de fortmuur in de dijk

Basteicafé 11 mei 2023 : Landbouwtransitie in de huiskamer

Het komende Basteicafé is gewijd aan het zogenaamde *Living Lab Ooijpolder-Groesbeek*.

Het betreft een groot onderzoeksproject onder leiding van de professoren Hans de Kroon en Noëlle Aarts van de Radboud Universiteit naar succesvolle aanpak van biodiversiteitsherstel.

“We doen onderzoek naar al aangelegde landschapselementen en ook kijken we naar nieuwe, veelbelovende maatregelen op het boerenbedrijf zoals kruidenrijk grasland. De boeren kunnen maatregelen ter bevordering van biodiversiteit niet uit hun bedrijfsvoering betalen. Graag verkennen we samen met u hoe we de boeren kunnen helpen.”